

ΛΥΚΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ

Το Λύκειον των Ελληνίδων, σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που ιδρύθηκε το 1911, δημιούργησε το Μουσείο Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας, που εγκαινιάστηκε το 1988 από την τότε Υπουργό Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη.

Η συλλογή του ενδυματολογικού υλικού του Μουσείου ξεκινά τη δεκαετία του 1910. Η επιθυμία της ιδρύτριας του Λυκείου των Ελληνίδων Καλλιρρόης Παρρέν να δημιουργηθεί «εν είδος μουσείου εθνογραφικού συμπληρώματος το επίσημον του Κράτους», πραγματοποιήθηκε με την απόκτηση - από δωρεές και αγορές - των πρώτων ενδυμασιών που απετέλεσαν τον πυρήνα της Ιματιοθήκης του Λυκείου των Ελληνίδων στο τμήμα Εθνικών Ενδυμασιών. Η μοναδικότητά και ο μουσειολογικός χαρακτήρας των ενδυμασιών αυτών οδήγησε, αρκετά χρόνια αργότερα, στην ίδρυση του Μουσείου, που περιλαμβάνει στις συλλογές του περίπου 25.000 αντικείμενα, κυρίως αυθεντικές τοπικές φορεσιές και κοσμήματα του ιστορικού ελληνικού χώρου, αντίγραφα μινωϊκών, αρχαϊκών και βυζαντινών ενδυμάτων και τη συλλογή πορσελάνινων κουκλών που δωρίθηκε στο Λύκειον των Ελληνίδων από τη Βασίλισσα Όλγα.

Οι βασικές προτεραιότητες του Μουσείου της Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας είναι: η συλλογή, η διαφύλαξη, η μελέτη και η προβολή της ιστορίας της ελληνικής φορεσιάς, με τη διοργάνωση περιοδικών θεματικών εκθέσεων σε ετήσια βάση. Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζονται θέματα που αφορούν σε φορεσιές συγκεκριμένης περιοχής ή εθνολογικής ομάδας. Από το 1988 έχουν οργανωθεί οι ακόλουθες εκθέσεις:

Η εξέλιξη της ελληνικής φορεσιάς

- Οι φορεσιές του ελληνικού παραδοσιακού γάμου
- Τα μαντίλια και οι μπόλιες στις ελληνικές τοπικές φορεσιές
- Οι σαρακατσάνικες φορεσιές
- Η γυναικεία φορεσιά της Αττικής
- Οι φορεσιές της Βόρειας και Κεντρικής Εύβοιας
- Ο Γιάννης Τσαρούχης - Ζωγράφος της λαϊκής ενδυμασίας
- Οι φορεσιές των Βορείων Σποράδων και του Τρικεριού
- Οι παραδοσιακές ενδυμασίες της Θράκης
- Γυναικείες ελληνικές τοπικές φορεσιές με αφορμή το φωτογραφικό αρχείο του Αιμίλιου Λέστερ
- Πωγωνί - Η γυναικεία ενδυμασία

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής του πολιτικής, το Μουσείο Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας, οργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα και ξεναγήσεις μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με στόχο να γίνει χώρος μάθησης, ανακάλυψης, ψυχαγωγίας και ανάπτυξης της ευαισθησίας των μικρών επισκεπτών. Παράλληλα οργανώνονται διαλέξεις - σεμινάρια και μαθήματα ενδυματολογικού περιεχομένου, καθώς και σεμινάρια συντήρησης παραδοσιακών φορεσιών.

Το Μουσείο, όντας ένας δυναμικός οργανισμός ανοιχτός στις προκλήσεις και τις προσλήψεις κρατικών και ιδιωτικών φορέων, συμμετέχει συχνά σε συνέδρια, καθώς και σε ενδυματολογικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το σκεπτικό της Συνάντησης

Αντικείμενο αυτής της Συνάντησης είναι ο τρόπος διαχείρισης και οργάνωσης των ενδυματολογικών μας συλλογών.

Στόχος μας είναι η ανάπτυξη ενός ουσιαστικού, γόνιμου και ειλικρινούς διαλόγου, ώστε να αναγνωριστούν και να κωδικοποιηθούν τα θέματα και τα προβλήματα που κατά καιρούς έχουν ανακύψει σχετικά.

Αυτή τη φορά δεν θα ασχοληθούμε μόνο με τον τρόπο ένδυσης μιας τοπικής φορεσιάς, που μας έχει απασχολήσει ήδη σε προηγούμενες Συναντήσεις.

Πρόκειται για την προσπάθεια να δημιουργήσουμε μια ενιαία γλώσσα όσον αφορά στην καταγραφή, τεκμηρίωση, συντήρηση της ενδυματολογικής μας συλλογής, καθώς και στην αναπαραγωγή, δηλαδή την κατασκευή αντιγράφων.

Το έναυσμα για αυτή τη Συνάντηση μας έδωσαν κυρίως οι απαντήσεις των Παραρτημάτων μας στο ερωτηματολόγιο που εκπόνησε επιστημονική ομάδα του Μουσείου Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας του Λυκείου των Ελληνίδων, καθώς και φωτογραφικό υλικό ενδυματολογικού περιεχομένου που κατά καιρούς λαμβάνουμε.

Μαριλένα Κουκουλίθρα-Χαρισσοπούλου

Έφορος Τμήματος Εθνικών Ενδυμασιών

ευχαριστούμε θερμά

- τη Διεύθυνση του Πολεμικού Μουσείου για την παραχώρηση της αίθουσας και του εξοπλισμού
- την Bee Tech Ltd - Ανάπτυξη Ηλεκτρονικών Συστημάτων Πληροφορικής για τη χορηγία του Προγράμματος

ΛΥΚΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΙΜΑΤΙΟΘΗΚΗ

Τα Βασικά

8η συνάντηση

Προέδρων
Εφόρων Ιματιοθήκης
Εφόρων Χορού
Δασκάλων Χορού

19 - 21 Ιανουαρίου 2007

ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κεντρικό

Δημοκρίτου 14
106 73 ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210 361 1042
210 363 9704
φαξ: 210 360 7355
e-mail: lykeionhellinidon@ath.forthnet.gr

Τμήμα εθνικών ενδυμασιών

Δημοκρίτου 7
106 71 ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210 362 9513
φαξ: 210 361 6690
e-mail: costumuseum.le@hellasnet.gr

Μουσείο Ιστορίας

της ελληνικής ενδυμασίας

Δημοκρίτου 7
106 71 ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210 362 9513
φαξ: 210 361 6690
e-mail: costumuseum.le@hellasnet.gr

Πωλητήριο

Δημοκρίτου 7Α
106 71 ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210 361 1607
φαξ: 210 361 6690
e-mail: costumuseum.le@hellasnet.gr

Πρόγραμμα

Παρασκευή, 19 Ιανουαρίου 2007

Λύκειον των Ελληνίδων, Δημοκρίτου 14

- 17:00-18:00 Εγγραφές
18:00-20:30 Συνεδρία Προέδρων
20:30-22:00 Δείπνο Προέδρων

Σάββατο, 20 Ιανουαρίου 2007

Πολεμικό Μουσείο, Βασ. Σοφίας & Ριζάρη 2

- 09:00-09:30 Εγγραφές
Χαιρετισμός Προέδρου
09:30-11:00 Οι ενδυμασίες και εμείς
Ιωάννα Παπαντωνίου
11:00-11:30 Διάλειμμα
11:30-13:00 Και πάλι «Οι ενδυμασίες και εμείς»
- Με αφορμή βιβλία και ημερολόγια
Λίλυ Αντζακα
13:00-14:30 «Και τώρα τι κάνουμε;» Συζήτηση
14:30-17:00 Μεσημεριανή διακοπή
17:00-19:00 Πρωτότυπα και Αντίγραφα
Νάντια Μαχά - Ξένια Πολίτου
19:00-19:30 «Κάτω Παναγιά»
Θοδωρής Κοντάρης
20:00-21:30 Ξεναγήση στο Μουσείο, Δημοκρίτου 7
21:30-00:30 «Το Γλέντι μας», Δημοκρίτου 14
με την Κομπανία του Ηλία Πλαστήρα

Κυριακή, 21 Ιανουαρίου 2007

Λύκειον των Ελληνίδων, Δημοκρίτου 14

- 09:00-10:00 Διαχείριση Ιματιοθήκης - Τα Βασικά
Νάντια Μαχά - Λίλυ Αντζακα
10:00-11:30 Συντήρηση - Φύλαξη
Πίτσα Καβάσιλα
11:30-12:00 Διάλειμμα
12:00-13:00 Μουσειολογικά - Εκπαιδευτικά
Τάνια Βελίσκου
13:00-15:00 Συζήτηση-Λήξη

Εισηγητές

ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ Ιωάννα. Σπούδασε σκηνογραφία και ενδυματολογία στο Wimbledon School of Art στο Λονδίνο (1967-70). Παρουσίασε την πρώτη της σκηνογραφική δουλειά το 1971. Συνεργάστηκε με τον Αλέξη Σολωμό, το Θέατρο Τέχνης του Καρόλου Κουν τον Θίασο Μινωτή-Παζινού, καθώς και για κρατικά θέατρα και άλλους ελεύθερους θιάσους. Υπήρξε συνεργάτης του Michael Eliot στο Royal Exchange Theatre της Αγγλίας. Ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την επιτόπια έρευνα στο ένδυμα και στο χορό στο Λύκειο των Ελληνίδων Αθηνών (1956-66). Δημοσίευσε βιβλία και άρθρα με θέμα τις ελληνικές τοπικές φορεσιές και τη μόδα. Το 1974 ίδρυσε το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα. Το 1981 τιμήθηκε με το Ευρωπαϊκό Βραβείο Μουσείου της Χρονιάς και βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για την προσφορά της στην επιστήμη και στο θέατρο. Της απονεμήθηκε το Κρατικό Βραβείο (1987) για την ενδυματολογική της εργασία στη ταινία του Φώτη Λαμπρινού «Δοξόμπος». Είναι υπεύθυνη του Εθνικού Αρχείου Φορεσιών. Δίδαξε Ιστορία Ενδυματολογίας και Σκηνογραφίας στα Τμήματα Θεατρολογίας των Πανεπιστημίων Αθηνών, Πατρών και Πελοποννήσου. Της απενεμήθη από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ο Χρυσός Σταυρός του Φοίνικος (2000). Πρόσφατα, ίδρυσε την Ελληνική Εταιρεία Ενδυμασιολογίας, με στόχο τη δημιουργία ενός Ινστιτούτου Ενδύματος και Μουσείου Μόδας.

ΑΝΤΖΑΚΑ-ΒΕΗ Ευαγγελία. Σπούδασε στα πανεπιστήμια του Φράιμπουργκ και του Μονάχου λαογραφία, κλασική αρχαιολογία και κλασική φιλολογία (1973-1985), με Magister Artium και διδακτορική διατριβή σχετικά με τον χορό στην Ήπειρο. Εργάστηκε σε ερευνητικό πρόγραμμα του Ινστιτούτου Λαογραφίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου (1986-1991) για τη λαϊκή λογοτεχνία στη Ν.Α. Ευρώπη και αργότερα ως υπεύθυνη εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο Λύκειο των Ελληνίδων. Από το 1976 εργάζεται και ως ξεναγός. Έχει δημοσιεύσει εργασίες σχετικά με ενδυματολογικά θέματα, με τη συγκρότηση ταυτοτήτων και με τη διαχείριση πολιτιστικών αγαθών.

ΜΑΧΑ-ΜΠΙΖΟΥΜΗ Νάντια. Είναι ιστορικός και υποψήφια διδάκτορας του τμήματος Λαογραφίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Από το 1997 ως το 2000 συνεργάστηκε με την ενδυματολόγο - σκηνογράφο Ιωάννα Παπαντωνίου στο σχεδιασμό, στην οργάνωση και στο στήσιμο θεματικών περιοδικών εκθέσεων στο Μουσείο Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας.

ΒΕΛΙΣΚΟΥ Τάνια. Απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Leceister U.K., με θέμα "Museum Studies" και εργάζεται στο Μουσείο Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας του ΛτΕ ως Υπεύθυνη των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Συμμετείχε στο σχεδιασμό της Έκθεσης «Παγώνι-Γυναικεία Ενδυμασία».

ΚΑΒΑΣΙΛΑ Χ. Καλλιόπη. Σπούδασε Συντήρηση Έργων Τέχνης στη σχολή Δοξιάδη και το Textile Conservation Centre του Λονδίνου. Εργάστηκε ως συντηρήτρια στο Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης και παράλληλα συνεργάστηκε με Μουσεία και Συλλογές σε όλη την Ελλάδα [1978-2001]. Έλαβε μέρος στην οργάνωση συνεδρίων στην Ελλάδα και το εξωτερικό και παρουσίασε εργασίες σχετικά με τη συντήρηση. Είναι μέλος του ICOM, του ICOMOS και της Ελληνικής Εταιρείας Ενδυματολογίας. Από το 2000 εργάζεται ως συντηρήτρια, ελεύθερη επαγγελματίας.

ΚΟΝΤΑΡΑΣ Θοδωρής. Γεννήθηκε στη Νέα Ερυθραία Αττικής. Σπούδασε Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και από το 1983 διδάσκει στη μέση εκπαίδευση. Ασχολείται με τη λαογραφία και την ιστορία του Ελληνισμού της Μικρασίας. Από το 1981 είναι υπεύθυνος του τμήματος παραδοσιακού πολιτισμού του Πνευματικού Κέντρου Νέας Ερυθραίας. Άρθρα του έχουν δημοσιευθεί σε εφημερίδες μικρασιατικών σωματείων, περιοδικών και επιστημονικές εκδόσεις. Επιμελήθηκε τα 3 CD του ΛτΕ (1991-94) με τραγούδια από τα Αλάτσατα, την Ερυθραία και τη Σμύρνη. Συνεργάστηκε με την ιστορικό Μαριάννα Κορομηλά στο ραδιόφωνο (ΕΡΤ) και στη συγγραφή του βιβλίου «Ερυθραία, ένας ευλογημένος μικρόκοσμος στην καρδιά της Ιωνίας» (1997).

ΠΟΛΙΤΟΥ Ξένια. Σπούδασε γαλλική και συγκριτική φιλολογία στην Αθήνα και στο Παρίσι. Εργάστηκε ως καθηγήτρια γαλλικής γλώσσας στον ιδιωτικό τομέα (1986-1994). Εργάστηκε στο Μουσείο Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας (1993) με αντικείμενο την τεκμηρίωση της συλλογής του και ως Επιμελήτρια (2002). Παράλληλα, συνεργάστηκε με το Εθνικό Αρχείο Ελληνικής Παραδοσιακής Ενδυμασίας. Εργάστηκε στο Π.Λ.Ι. (2002-2005) για τη διοργάνωση της έκθεσης «Πτυχώσεις» (Μουσείο Μπενάκη, 2004). Από το 2005 εργάζεται στο Μουσείο Μπενάκη (Τμήμα Διοργάνωσης Εκθέσεων) και είναι γραμματέας της Ελληνικής Εταιρείας Ενδυμασιολογίας και μέλος του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων.